

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 Rč.- OS 06 /2017
--	--------------------------------------	--

Organizačná smernica č. 06/2017

Etický kódex

Pokyny pre užívanie organizačnej smernice

- OS musí byť uložená takým spôsobom, aby bola prístupná všetkým pracovníkom, ktorí ju využívajú pri práci
- Za spracovanie, pripomienkovanie, vydanie, zmenové konanie, archiváciu a likvidáciu tohto dokumentu je zodpovedný manažér kvality. Za jeho schválenie a oboznámenie vedúcich zamestnancov organizácie s jeho obsahom je zodpovedný riaditeľ.
- Vedúci organizačnej jednotky preukázateľne oboznámi podriadených pracovníkov s obsahom OS
- Vedúci organizačnej jednotky zodpovedá za kontrolu dodržiavania OS
- Každý zamestnanec, ktorý zistí v tejto smernici chybu, je povinný o nej informovať manažéra kvality.
- Zmeny v tomto dokumente môže vykonať len manažér kvality po odsúhlasení zmien riaditeľom CSS.
- OS je majetkom organizácie CSS Horný Turiec, Turčianske Teplice, nesmie byť rozmnožovaná, odnášaná z organizácie a odovzdaná tretím osobám.

	Vypracoval	Posúdil	Schválil
Meno			
Funkcia			
Dátum			
Podpis			

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 Rč.- OS 06 /2017
--	--------------------------------------	--

Názov		číslo str.
Obsah		
Preambula		3
1 Skratky a použité pojmy		4
2 Základné princípy etického správania sa		
2.1	Pravidlá profesionálneho a etického správania sa k prijímateľom sociálnej služby	6
2.2	Pravidlá profesionálneho a etického správania sa voči rodinným príslušníkom, blízkym osobám a ďalším zainteresovaným stranám	7
2.3	Pravidlá profesionálneho a etického správania sa medzi zamestnancami	8
2.4	Pravidlá profesionálneho a etického správania sa sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce	8
2.5	Pravidlá profesionálneho a etického správania sa zdravotníckeho pracovníka	9
2.6	Pravidlá profesionálneho a etického správania sa vo vzťahu k povolaniu a odbornosti	9
2.7	Pravidlá profesionálneho a etického správania sa voči obchodným partnerom	9
2.8	Zodpovednosť voči spoločnosti	10
3 Konflikt záujmov		10
3.1	Dary a iné výhody	11
3.2	Zneužitie úradného postavenia	11
3.3	Oznamovacia povinnosť	12
4 Záverečné ustanovenia		12
Prílohy		
Etický kódex sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce SR		
Etický kódex zdravotníckeho pracovníka		
Etický kódex sestry		

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 Rč.- OS 06 /2017
--	--------------------------------------	--

PREAMBULA

Centrum sociálnych služieb Horný Turiec je zariadením sociálnych služieb zriadeným Žilinským samosprávnym krajom. Jeho poslaním je poskytovať sociálne služby a služby s tým spojené a participovať na riešení sociálno – zdravotných problémov nielen svojich prijímateľov sociálnych služieb ale aj ich rodinných príslušníkov a spolupracovať pri tom s komunitou a obcou ako aj ďalšími verejnými a súkromnými organizáciami a odborníkmi, ktorí môžu napomôcť pri plnení tohto poslania.

Centrum sociálnych služieb Horný Turiec nemôže odoprieť prístup k sociálnej službe fyzickej osobe, ktorá spĺňa podmienky na poskytnutie sociálnej služby ustanovené týmto zákonom, na základe pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národného pôvodu alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenia, zdravotného postihnutia a veku.

Každému, kto žiada o poskytnutie sociálnej služby u poskytovateľa sociálnych služieb- Centrum sociálnych služieb Horný Turiec, je sociálna služba poskytnutá v súlade so zákonom alebo mu je poskytnuté sociálne poradenstvo o možnostiach zabezpečenia sociálnej služby alebo potrebnej podpory iným subjektom. Zamestnanec pritom využíva formy verbálnej komunikácie, neverbálnej komunikácie a využíva alternatívne spôsoby a metódy komunikácie podľa potreby.

Centrum sociálnych služieb Horný Turiec stanovuje pravidlá a podmienky dodržiavania základných ľudských práv a slobôd. Tieto pravidlá sú v praxi dodržiavané v súlade s princípmi rešpektovania ľudskej dôstojnosti a princípmi nediskriminácie v prostredí, ktoré si prijímateľ sociálnych služieb dobrovoľne vybral.

Zamestnanci Centra sociálnych služieb Horný Turiec si plne uvedomujú, že neoddeliteľnou súčasťou ich práce je porozumenie individualite každého nášho prijímateľa sociálnych služieb a že rešpektovanie základných práv a slobôd ako aj dôstojnosti človeka je v ich každodennej pozornosti.

Ako výraz tohto uvedomenia je vydaný etický kódex ako súbor noriem a pravidiel správania sa zamestnancov Centrum sociálnych služieb Horný Turiec.

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 Rč.- OS 06 /2017
--	--------------------------------------	--

Účel

Účelom kódexu je stanoviť a podporovať základné zásady a pravidlá správania sa zamestnancov CSS Horný Turiec Turčianske Teplice, ktoré je každý zamestnanec povinný ctiť, dodržiavať a vytvárať tak základ pre budovanie a udržiavanie dôvery verejnosti, najmä v procese poskytovania sociálnej a zdravotnej starostlivosti. Jeho cieľom je vytvoriť jednotné štandardy pravidiel a noriem správania sa CSS Horný Turiec Turčianske Teplice a jeho zamestnancov, vo vnútri organizácie medzi jej zamestnancami na všetkých úrovniach a vo vzťahu k externému prostrediu organizácie – k prijímateľom sociálnej služby, ich príbuzným, k obchodným partnerom, predstaviteľom štátnej a verejnej správy, občianskym združeniam, záujmovým skupinám, všetkým občanom Slovenskej republiky.

1 SKRATKY A POUŽITÉ POJMY

Skratka	Názov
CSS Horný Turiec	Centrum sociálnych služieb Horný Turiec
OS	Organizačná smernica

2 ZÁKLADNÉ PRINCÍPY ETICKÉHO SPRÁVANIA SA

1. Zásadou CSS Horný Turiec je zabezpečiť dôverné zaobchádzanie s osobnými informáciami o prijímateľoch sociálnych služieb a zamestnancoch, finančnými, prevádzkovými a inými informáciami a zabráňovať zneužívaniu informácií získaných zamestnancami organizácií počas trvania pracovného pomeru, informácie ostávajú dôverné aj po ukončení pracovného pomeru.
2. Zamestnanec pri plnení svojich úloh postupuje nestranne, účelne, hospodárne a transparentne. Rozhoduje na základe riadne a objektívne zisteného skutkového stavu veci, pričom dôsledne dbá na rovnosť účastníkov tak, aby nedochádzalo k ujmom na ich právach a oprávnených záujmoch a vyhýba sa konaniu, ktoré by mohlo ohroziť dôveru verejnosti v nestrannosť a objektivitu rozhodovania.
3. Nelegálne využitie dôverných a strategických informácií organizácie zo strany zamestnancov sa považuje za závažné porušenie pracovnej disciplíny a môže mať za následok ukončenie pracovného pomeru. To neplatí pre poskytnutie informácií v súlade so zákonom o slobodnom prístupe k informáciám.

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 Rč.- OS 06 /2017
--	---	--

4. Zamestnanec udržiava sám vysokú mieru svojej pracovnej aktivity. Ak sa nachádza v osobnej situácii, ktorá obmedzuje jeho plnohodnotný pracovný výkon, môže požiadať zamestnávateľa o sprostredkovanie psychologickéj, psychiatrickej či inej odbornej pomoci v rámci kapacít organizácie alebo aj mimo nej.
5. Postoje a konanie zamestnanca sú politicky nezávislé. Postoje v práci nesmú odrážať jeho politickú príslušnosť alebo sympatiu. Postoje v súkromí nesmú spochybňovať jeho politickú nezávislosť v pracovných veciach.
6. Zamestnanec je povinný plniť svoje úlohy čestne, svedomito a zodpovedne, v dobrej viere a v zhode s poslaním organizácie. Výkon práce musí byť spojený s maximálnou mierou slušnosti, porozumenia a ochoty. Voči verejnosti vystupuje zdvorilo a s úctou. Ak sa stretne s vulgárnymi prejavmi, urážkami či agresívnym správaním v spojitosti s prejavmi ľudí s duševnou poruchou, musí konať profesionálne v zmysle príslušných štandardov.
7. Zamestnanec vyjadruje svoj vzťah k prijímateľom sociálnej služby, ich príbuzným a k ostatnej verejnosti predovšetkým kvalitou svojej práce a spôsobom svojho správania. Zamestnanec sa musí správať tak, aby sa v rámci svojich pracovných i mimopracovných aktivít vyvaroval znevažovaniu či diskriminácii alebo naopak protežovaniu prijímateľov sociálnej služby, ostatných zamestnancov i iných ľudí na základe:
  - pohlavia
  - etnickej, rasovej príslušnosti či jazyka
  - sexuálnej orientácie
  - náboženského vyznania
  - rodinného alebo partnerského vzťahu
  - psychosociálneho postihnutia
  - somatického či zmyslového postihnutia
  - akéhokoľvek iného postihnutia
  - sociálneho stavu či povesti
  - veku a rozumovej vyspelosti
  - majetku či spoločenského postavenia
8. Zamestnanec už svojim zovňajškom vyjadruje úctu k prijímateľovi sociálnej služby a svojmu povolaniu, na pracovisku sa pohybuje upravený, v predpísanom odevu podľa pracovného zaradenia.
9. Pri komunikácii s prijímateľmi sociálnej služby, ich príbuznými alebo ďalšími osobami sa zamestnanec predstaví, rovnako to platí i pri telefonickej či elektronickej komunikácii.
10. Pre všetky situácie, ktoré v oblasti výkonu profesionálnej sociálnej a zdravotnej práce platí pravidlo o mlčanlivosti. Zamestnanec je povinný vyžiadať si súhlas prijímateľa sociálnych služieb pri všetkých pracovných postupoch, ktoré priamo a nepriamo s ním

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 Rč.- OS 06 /2017
--	---	--

súvisia, ako aj pri informovaní tretej osoby, k video alebo audiovizuálnemu zaznamenávaniu a ich zverejňovaniu pre študijné alebo vedecké účely. Osobitý zreteľ sa venuje informáciám spadajúcich pod ochranu osobných údajov.

11. Zamestnanec rešpektuje hranicu medzi osobným a profesionálnym životom. Pracovné postavenie voči prijímateľom sociálnych služieb nesmie byť v žiadnom prípade zneužitú vo vlastný prospech a neoprávnené výhody sexuálneho, politického, sociálneho alebo ekonomického charakteru. S prijímateľmi sociálnych služieb ani s ich blízkymi rodinnými príslušníkmi nenadväzuje partnerský alebo sexuálne orientovaný vzťah. Nezneužíva svoje postavenie na osobné obohatenie, ani na zvýhodňovanie svojich príbuzných a známych.
12. Všetci zamestnanci sa v plnom rozsahu riadia Etickým kódexom sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce, ktorý je prílohou OS

2.1 Pravidlá profesionálneho a etického správania sa k prijímateľom sociálnych služieb

1. Zamestnanec rešpektuje prijímateľov sociálnych služieb ako suverénnych jedincov s právom konať v súlade s ich presvedčením, názormi a hodnotami.
2. Zamestnanec podporuje prijímateľov sociálnych služieb k vedomiu vlastnej zodpovednosti.
3. Zamestnanec svojou prácou podporuje prijímateľov sociálnych služieb v dosahovaní subjektívnej pohody, samostatnosti, prekonávaní psychopatologických ťažkostí, prispieva k zlepšovaniu interpersonálnych vzťahov a pod.
4. Zamestnanec chráni právo na súkromie prijímateľov sociálnych služieb a dôvernosť informácii. Osobné informácie poskytuje len s ich súhlasom a v rozsahu svojej profesijnej právomoci.
5. Zamestnanec podáva informácie určené pre prijímateľov sociálnych služieb v jazyku, ktorý je pre nich zrozumiteľný, pričom si overuje, či boli správne pochopené.
6. Zamestnanec podporuje prijímateľov sociálnych služieb pri využívaní všetkých služieb a dávok sociálneho zabezpečenia, na ktoré majú nárok.
7. Zamestnanec aplikuje na báze dobrovoľnosti sociálno - terapeutické a opatrovateľsko - ošetrovateľské postupy a metodiky v individuálnej a skupinovej práci s cieľom zlepšiť funkčné schopnosti prijímateľov sociálnych služieb.
8. Zamestnanec nekoná nad rámec svojej kompetencie, ani sa týmto spôsobom neprezentuje.
9. Zamestnanec v prítomnosti prijímateľov sociálnych služieb nerieši problémy prevádzkového, profesijného a osobného charakteru.

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 RČ.- OS 06 /2017
--	---	--

10. Zamestnanec dbá o vytvorenie príjemného prostredia a upozorňuje na nedostatky v starostlivosti o prijímateľov sociálnych služieb.
11. Zamestnanec si vo vzťahu k prijímateľovi sociálnych služieb plní svoje profesionálne povinnosti.
12. Zamestnanec sa k prijímateľovi sociálnych služieb správa korektne, s pochopením, s rešpektovaním intimity, s trpezlivosťou a nezníži sa k hrubému alebo nemravnému konaniu. Zamestnanec rešpektuje prijímateľa sociálnych služieb ako rovnocenného partnera so všetkými občianskymi právami i povinnosťami vrátane zodpovednosti za svoje zdravie.
13. Zamestnanec nesmie napomáhať porušovaniu cti a dôstojnosti prijímateľa sociálnych služieb, alebo sa na takomto procese zúčastňovať.
14. Zamestnanec je povinný v rozsahu svojich kompetencií zrozumiteľným spôsobom poučiť prijímateľa sociálnych služieb alebo jeho zákonného zástupcu o charaktere ochorenia, zamýšľaných diagnostických a liečebných postupoch, vrátane rizík o uvažovanej prognóze a o ďalších dôležitých okolnostiach, ktoré môžu nastať v priebehu diagnostiky a liečby.
15. Zamestnanec nijakým spôsobom nesmie zneužiť dôveru a závislosť prijímateľa sociálnych služieb. Všetky informácie získané pri výkone povolania sú dôverné počas života prijímateľa sociálnych služieb, ako aj po jeho smrti. A to aj po skončení pracovného pomeru zamestnanca.

2.2 Pravidlá profesionálneho a etického správania voči rodinným príslušníkom, blízkym osobám a ďalším zainteresovaným stranám

1. Zamestnanec je povinný ku konzultácii s rodinnými príslušníkmi, blízkymi osobami a ďalšími zainteresovanými stranami pristupovať profesionálne.
2. Zamestnanec poskytuje rodinným príslušníkom, blízkym osobám a ďalším zainteresovaným stranám adekvátne a zákonom povolené pravdivé, zrozumiteľné a včasné informácie v zmysle svojich kompetencií.
3. Zamestnanec si váži každého človeka a správa sa tak, aby všetky návštevy v zariadení vnímali, že sú vítané a zamestnanci sú tu pre nich.
4. Zamestnanec má povinnosť vystupovať voči verejnosti zdvorilo a s úctou.

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 Rč.- OS 06 /2017
--	---	--

2.3 Pravidlá profesionálneho a etického správania sa medzi zamestnancami

1. Zamestnanec svojim konaním a vzťahmi k spolupracovníkom vytvára dobrú klímu na pracovisku, založenom na spolupráci, úcte, dôvere a solidarite.
2. Zamestnanec si váži a ochraňuje dôstojnosť a súkromie spolupracovníkov.
3. Zamestnanec rešpektuje vedomosti, spôsobilosti a praktické skúsenosti kolegov a ostatných odborných pracovníkov.
4. Zamestnanec rešpektuje rozdiely v názoroch a činnosti kolegov, kritiku vyjadruje na vhodnom mieste a vhodným spôsobom.
5. Vedúci zamestnanec:
  - je vzorom správania, prístupov a konania pre spolupracovníkov
  - podporuje rozvoj schopností svojich spolupracovníkov
  - spravodlivo oceňuje spolupracovníkov podľa ich výkonu
  - je otvorený k pripomienkam spolupracovníkov.
6. Zamestnanec sa v plnom rozsahu riadi Etickým kódexom sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce, ktorý je prílohou OS.

2.4 Pravidlá profesionálneho a etického správania sa sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce

1. Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce :
  - Má zodpovednosť za podporu sociálnej spravodlivosti vo vzťahu k celej spoločnosti, ako aj vo vzťahu k ľuďom s ktorými pracuje,
  - Usiluje sa zaistiť všetkým ľuďom prístup k potrebným informáciám, službám a zdrojom, rovnosť príležitostí a účasť na procese rozhodovania. Vytvára podmienky, ktoré prijímateľom sociálnych služieb umožňujú dosiahnuť to, na čo majú právo,
  - Prispieva k odstráneniu prejavov a príčin sociálnej nespravodlivosti, diskriminácie, útlaku a bariér podporujúcich sociálne vylúčenie. Angažuje sa o dosiahnutie sociálnej zmeny, sociálneho rozvoja a sociálnej inklúzie, zvlášť v prospech zraniteľných a utláčaných jednotlivcov, skupín a komunit.
2. Zamestnanec sa v plnom rozsahu riadi Etickým kódexom sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce, ktorý je prílohou OS

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 Rč.- OS 06 /2017
--	---	--

2.5 Pravidlá profesionálneho a etického správania sa v profesii zdravotníckeho pracovníka

1. Zdravotnícky pracovník v rámci svojej odbornej spôsobilosti a kompetencie vykonáva preventívne výkony, diagnostické výkony a liečebné výkony spôsobom zodpovedajúcim súčasným poznatkom vedy.
2. Zdravotnícky pracovník plní svoje povinnosti aj v situáciách verejného ohrozenia a pri katastrofách prírodnej alebo inej povahy.
3. Od zdravotníckeho pracovníka nemožno vyžadovať taký výkon alebo spoluúčasť na ňom, ktorý odporuje jeho svedomiu, okrem prípadov na ochranu života, zdravia alebo práv pacienta.
4. Zdravotnícky pracovník, ktorý vykonáva povolanie, je povinný dbať o svoj odborný rast a sústavne sa vzdelávať.
5. Zdravotnícky pracovník je povinný pri výkone povolania primerane chrániť zdravotnú dokumentáciu pred neoprávnenou zmenou, zničením alebo zneužitím.
3. Pri predpisovaní a odporúčaní liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín sa zdravotnícky pracovník nesmie riadiť komerčnými hľadiskami, ale výlučne poznatkami lekárskej vedy, profesionálnym úsudkom, svojim svedomím a potrebou pacienta.
4. Etický kódex zdravotnej sestry a Etický kódex zdravotného pracovníka sú prílohami OS.

2.6 Pravidlá profesionálneho a etického správania sa vo vzťahu k povolaniu a odbornosti

1. Zamestnanec dbá na udržanie a zvyšovanie prestíže svojho povolania
2. Zamestnanec sa snaží o udržanie a zvyšovanie odbornej úrovne poskytovaných sociálnych služieb a uplatňovanie nových prístupov a metód.
3. Zamestnanec je zodpovedný za svoje sústavné celoživotné vzdelávanie
4. Zamestnanec pre svoj odborný rast využíva znalosti a zručnosti kolegov a svoje vedomosti a zručnosti rozširuje v celej oblasti sociálnej práce.
5. Zamestnanec spolupracuje v rámci multidisciplinárneho alebo interdisciplinárneho tímu, aby boli splnené ciele individuálneho plánu prijímateľa sociálnej služby.

2.7 Pravidlá profesionálneho a etického správania sa voči obchodným partnerom

1. Čestný a korektný prístup voči obchodným partnerom je predpokladom úspešného a trvalého obchodného vzťahu.

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 Rč.- OS 06 /2017
--	---	--

2. Správanie vo vzťahu k partnerom je diskrétné, zdvorilé, bez akéhokoľvek zvýhodňovania, predsudkov a diskriminácie. CSS Horný Turiec sa zaväzuje používať iba legitímne obchodné metódy a informácie získané od obchodného partnera alebo prijímateľa sociálnych služieb považuje za dôverné.
3. Zamestnanci CSS Horný Turiec, ani ich priami rodinní príslušníci nesmú prijať od obchodných partnerov žiadne peňažné dary alebo iné provízie.
4. CSS Horný Turiec môže prijať sponzorský dar len na základe darovacej zmluvy alebo sponzorstva, ktoré musí byť v súlade s internými predpismi CSS Horný Turiec.
5. Brať dary alebo sponzorstvo samostatne, bez potvrdenia, je v CSS Horný Turiec neprípustné a podľa zákona trestné.
6. Zamestnávateľ ani zamestnanec neprijíma za odbornú sociálnu a zdravotnú starostlivosť o prijímateľa sociálnej starostlivosti žiadne dary, služby, pozornosti alebo iné výhody.

2.8 Zodpovednosť voči spoločnosti

1. Zamestnanec podporuje všeobecné blaho a solidaritu spoločnosti.
2. Zamestnanec sa v plnom rozsahu riadi Etickým kódexom sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce, ktorý je prílohou OS
3. Zamestnanec participuje na vytváraní a podporovaní opatrení a politik, ktoré chránia najlepší záujem prijímateľov sociálnych služieb počas prerušenia služieb dôsledkom nariadených karanténnych opatrení.
4. V prípade humanitárnej katastrofy, pandémie alebo inej závažnej krízovej situácie by mal v čo najväčšej miere poskytnúť profesionálne služby, a to aj nad rámec svojich pracovných povinností.

3 KONFLIKT ZÁUJMOV, ETICKÉ PROBLÉMY A DILEMY

1. Zamestnanec koná vždy vo verejnom záujme. Nepripustí, aby došlo ku konfliktu jeho osobných, súkromných záujmov s jeho postavením zamestnanca pri výkone práce vo verejnom záujme. Jeho povinnosťou je vyhnúť sa takému konfliktu a zároveň predchádzať situáciám, ktoré môžu vyvolať podozrenie z konfliktu záujmov.
2. Zamestnanec sa nezúčastňuje žiadnej činnosti nezlučiteľnej s riadnym výkonom jeho pracovných povinností.
3. Zamestnanec je zodpovedný za svoje správanie a konanie k prijímateľom sociálnych služieb, ale aj k ľuďom, s ktorými pracuje, kolegom, zamestnávateľovi, profesijnej organizácii a zákonom.

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 Rč.- OS 06 /2017
--	---	--

4. Zamestnanec sa vo svojej práci môže stretnúť s rôznymi etickými problémami a dilemami. Tieto vyvstávajú zo samotnej povahy práce. Niektoré z problémových oblastí zahŕňajú:
  - skutočnosť, že lojalita zamestnancov sa často nachádza v strede konfliktu záujmov;
  - skutočnosť, že zamestnancov na niektorých úsekoch je zároveň pomáhajúca aj kontrolujúca;
  - konflikty medzi povinnosťou zamestnancov chrániť záujem ľudí, s ktorými pracujú a požiadavky spoločnosti na efektivitu a prospešnosť;
  - skutočnosť, že zdroje v spoločnosti sú limitované.

5. V procese etického rozhodovania zamestnanec využíva postupy a nástroje napomáhajúce pri riešení etických problémov a dilem, medzi ktoré patria analýza, konzultácia a diskusia s kolegami, nadriadeným pracovníkom, supervízorom, ďalšími odborníkmi a komorou. Postupy v takýchto prípadoch dôsledne zaznamenáva a dokumentuje.

3.1 Dary a iné výhody

1. Zamestnanec nevyžaduje ani neprijíma dary, úsluhy, pozornosti a iné výhody, ktoré by mohli ovplyvniť jeho rozhodovanie a profesionálny prístup vo veci, alebo ktoré by bolo možné považovať za odmenu za prácu, ktorá je jeho povinnosťou.
2. Zamestnanec nepripustí, aby sa v súvislosti s plnením zverených úloh dostal do pozície, v ktorej je zaviazaný oplatiť preukázanú službu alebo výhodu, ktorá ho zbavuje nestrannosti v rozhodovaní.
3. Zamestnanec je povinný i v súkromnom živote vyhnúť sa takémuto správaniu a činnostiam, ktoré by mohli znížiť dôveru v nestranný výkon práce vo verejnom záujme, alebo zadať príčinu k nátlaku na zamestnanca v dôsledku jeho konania, ktoré je v rozpore s právnymi predpismi alebo etickými normami.
4. Zamestnanec môže prijímať sponzorstvo za účelom účasti na vzdelávacích aktivitách v zmysle platnej legislatívy.

3.2 Zneužitie úradného postavenia

1. Zamestnanec nezneužíva výhody plynúce z postavenia, ani informácie získané pri plnení úloh na získanie akéhokoľvek majetkového, či iného prospechu.
2. Zamestnanec neponúka ani neposkytuje žiadnu výhodu vyplývajúcu z jeho služobného postavenia.
3. Zamestnanec si neprivlastní pre vlastnú potrebu a prospech žiadne zdroje, majetok, či finančné prostriedky organizácie a vedome neprispeje k tomu, aby to urobil niekto iný.

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 Rč.- OS 06 /2017
--	--------------------------------------	--

3.3 Oznamovacia povinnosť

Zamestnanec je povinný bezodkladne oznámiť svojmu nadriadenému:

- prípady konfliktu záujmov, resp. nemožnosti vyhnúť sa konfliktu záujmov
- ak je požiadaný, aby konal v rozpore s právnymi predpismi, alebo etickým kódexom
- zistenia, straty alebo poškodzovania verejného majetku
- zistenia alebo podozrenia z podvodného alebo korupčného konania
- ponúknutie akýchkoľvek výhod, ktoré by mohli mať nežiaduci vplyv na jeho rozhodovanie a výkon funkcie.

4 ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

1. OS 05/2017 *Etický kódex* nadobúda účinnosť od 01.1.2022
2. Evidovanie a archivovanie upravuje registratúrny poriadok schválený Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, Štátnym archívom v Bratislave, v súlade so zákonom NR SR č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 Rč.- OS 06 /2017
--	--------------------------------------	--

ETICKÝ KÓDEX SOCIÁLNEHO PRACOVNÍKA A ASISTENTA SOCIÁLNEJ PRÁCE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Preambula

I.

(1) Sociálna práca je profesia založená na praxi a akademická disciplína, ktorá podporuje sociálnu zmenu, sociálny rozvoj, sociálnu súdržnosť, ako aj zmocnenie a oslobodenie ľudí. Princípy sociálnej spravodlivosti, ľudských práv, spoločnej zodpovednosti a rešpektovanie rozmanitosti sú ústredné pre sociálnu prácu. Podopretá teóriami sociálnej práce, spoločenských vied, humanitnými a miestnymi poznatkami, sa sociálna práca zaoberá ľuďmi a štruktúrami, aby podnecovala životné zmeny a zlepšovala blaho.

(2) Je nielen poslaním, ale aj povinnosťou sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce vykonávať sociálnu prácu svedomito a zodpovedne, dodržiavať pri jej výkone najvyšší možný štandard profesionality v súlade s právnymi predpismi a dostupnými vedeckými poznatkami tak, aby sociálna práca bola vykonávaná vždy v prospech klienta a so zreteľom na najlepší záujem klientov sociálnej práce. Etické povedomie je zásadnou súčasťou profesionálnej činnosti sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce. Jeho schopnosť a záväzok k etickému konaniu je základným aspektom kvality výkonu sociálnej práce.

(3) Slovenská komora sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce (ďalej len „komora“) je profesijná organizácia, ktorá združuje sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce a tento kódex je súborom pravidiel, ktorými sa riadia všetci členovia komory.

(4) Hlavným cieľom Etického kódexu sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce (ďalej len etický kódex) je úsilie o napĺňanie poslania sociálnej práce, tak ako je definované v medzinárodnej definícii IFSW/IASSW (2014). Okrem toho etický kódex: - predstavuje kľúčové etické hodnoty profesie a základné etické princípy v rámci jednotlivých oblastí zodpovednosti, - je oporou pre sociálnych pracovníkov, asistentov sociálnej práce a študentov sociálnej práce, - poskytuje etické štandardy výkonu praxe sociálnej práce, - je nástrojom na hodnotenie profesionálneho etického konania, - podporuje etickú diskusiu a reflexiu, - prispieva k identite sociálnej práce ako profesie a posilňuje jej status.

(5) Etický kódex podporuje formovanie profesie sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce a jeho dodržiavanie je jedným zo základných predpokladov profesionálneho výkonu sociálnej práce ako aj úcty spoločnosti k tejto profesii. Dodržiavanie etického kódexu je preto v záujme všetkých sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce nezávisle od statusu člena komory.

(6) Komora sa pri vydávaní stanovísk k etickým otázkam výkonu sociálnej práce riadi etickým kódexom.

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 Rč.- OS 06 /2017
--	---	--

1. Hodnoty sociálnej práce

(1) Sociálna práca je dynamicky sa rozvíjajúcou profesiou, založenou na hodnotách, akými sú sociálna spravodlivosť, ľudská dôstojnosť a dôležitosť medziľudských vzťahov. Je komplexnou profesiou, ktorá nachádza uplatnenie v rôznych rezortoch a oblastiach spoločnosti.

1.1 Sociálna spravodlivosť

(1) Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce

- a) má zodpovednosť za podporu sociálnej spravodlivosti vo vzťahu k celej spoločnosti, ako aj vo vzťahu k ľuďom, ktorí užívajú služby sociálnej práce.
- b) usiluje sa zaistiť všetkým ľuďom prístup k potrebným informáciám, službám a zdrojom, rovnosť príležitostí a účasť na procese rozhodovania. Vytvára podmienky, ktoré užívateľom služieb sociálnej práce umožňujú dosiahnuť to, na čo majú právo.
- c) prispieva k odstráneniu prejavov a príčin sociálnej nespravodlivosti, diskriminácie, útlaku a bariér podporujúcich sociálne vylúčenie. Angažuje sa o dosiahnutie sociálnej zmeny, sociálneho rozvoja a sociálnej inklúzie, zvlášť v prospech zraniteľných a utláčaných jednotlivcov a skupín ľudí.

(2) Služby sociálnej práce sú poskytnuté každému žiadateľovi bez ohľadu na pôvod, farbu pleti, rasu, etnickú príslušnosť, národnosť, jazyk, vek, pohlavie, rod, sexuálnu orientáciu, zdravotný stav, vierovyznanie, politické presvedčenie, manželský a rodinný stav, sociálnoekonomický status a bez ohľadu na to, ako sa podieľa na živote celej spoločnosti.

1.2 Ľudská dôstojnosť

(1) Sociálna práca je založená na rešpektovaní dôstojnosti všetkých ľudí bez rozdielu a na dodržiavaní ľudských práv, ako sú uvedené v medzinárodných dokumentoch.

(2) Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce

- a) zaobchádza s každým človekom starostlivo a úctivo, majúci na zreteli individuálne rozdiely, kultúrnu, náboženskú, národnostnú a etnickú rôznorodosť.
- b) Usiluje o zveladenie klientových spôsobilostí, podporuje jeho vlastnú zodpovednosť a autonómiu, právo na sebaurčenie a spoluúčasť.

1.3 Dôležitosť medziľudských vzťahov

(1) Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce

- a) rozpoznáva dôležitosť medziľudských vzťahov;
- b) snaží sa posilňovať a zmocňovať ľudí do partnerstva v procese pomáhania, usiluje o podporu riešenia problémov v medziľudských vzťahoch;
- c) buduje a rozvíja profesionálne vzťahy. Váži si a rešpektuje prínos kolegov z iných inštitúcií a pomáhajúcich profesií.

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 RČ.- OS 06 /2017
--	---	--

2. Etická zodpovednosť

(1) Hodnoty sociálnej práce sa pri výkone profesie vyjadrujú eticky zodpovedným rozhodovaním a konaním. Etická zodpovednosť sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce sa prejavuje nielen voči užívateľom služieb, pracovisku, kolegom, profesii a spoločnosti, ale aj voči sebe samému.

2.1 Zodpovednosť voči klientom

(1) Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce

- a) má prvoradú zodpovednosť voči osobám, ktoré užívajú služby sociálnej práce;
- b) nepoškodzuje klientov, ani nepodriaďuje ich potreby a záujmy svojim vlastným potrebám a záujmom, jedná s nimi bezúhonne, s účasťou, rešpektom a vytvára s nimi vzťah založený na báze dôvery;
- c) v komunikácii s klientmi alebo o nich sa nevyjadruje znevažujúco ani pejoratívne;
- d) rešpektuje príslušnosť k sociálnym skupinám, národnostnú, etnickú a kultúrnu rôznorodosť jednotlivcov, skupín a komunit;
- e) podporuje, posilňuje a zmocňuje klienta k vlastnej zodpovednosti, vlastným návrhom riešení, spoluúčasti a sebaurčeniu. Rešpektuje a chráni pritom jeho biologickú, psychickú, kultúrnu, spirituálnu a sociálnu integritu;
- f) zaujíma sa o celého človeka v rámci rodiny, komunity, spoločenského a prirodzeného prostredia a usiluje sa o spoznávanie všetkých dôležitých aspektov jeho života;
- g) zameriava sa na silné stránky jednotlivcov, skupín, rodín a komunit, ktorí užívajú služby sociálnej práce;
- h) prispieva k začleneniu užívateľov služieb sociálnej práce do sociálnej siete podporných osobných vzťahov, napomáha klientovi pri riešení problémov týkajúcich sa ďalších oblastí jeho života;
- i) aj v osobitých prípadoch klientov, ktorí majú dlhodobé alebo trvalé zdravotné postihnutie, obmedzenú spôsobilosť na právne úkony, detí, seniorov a iných zraniteľných skupín, sa sociálny pracovník a asistent sociálnej práce usiluje o dosiahnutie čo najväčšej miery ich autonómie a participácie na rozhodovaní ohľadom ich osoby.

(2) Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce rešpektuje klientovo súkromie. Dokumentuje len tie informácie, ktoré sú nevyhnutne potrebné pre poskytovanie služieb sociálnej práce. Je povinný chrániť všetku dokumentáciu užívateľov služieb pred zneužitím. Rešpektuje právo klienta nahliadať do dokumentácie týkajúcej sa jeho osoby, ak osobitné zákony neustanovujú inak.

(3) Pre všetky situácie, ktoré sú v oblasti výkonu profesionálnej sociálnej práce platí zásadné pravidlo o mlčanlivosti. Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce je povinný vyžiadať si súhlas klienta pri všetkých pracovných postupoch, ktoré priamo a nepriamo s ním súvisia, ako aj pri informovaní tretej osoby, k video alebo audiovizuálnemu zaznamenávaniu a ich zverejňovaniu pre študijné alebo vedecké účely. Osobitý zreteľ sa venuje informáciám spadajúcich pod ochranu osobných údajov, ktoré sú upravené osobitým predpisom upravujúcim ochranu osobných údajov. Povinnosť mlčanlivosti platí aj po skončení poskytovania služby alebo pracovného pomeru. Výnimky môžu byť odôvodnené len na základe vyššej etickej (napr. ochrana života alebo najlepší záujem dieťaťa) alebo zákonnej požiadavky (napr. oznámenie trestného činu).

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 Rč.- OS 06 /2017
--	---	--

(4) Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce informuje užívateľov služieb o spôsobe, rozsahu, možnostiach a dôsledkoch, ako aj o predpokladaných neželaných rizikách odbornej pomoci.

(5) Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce rešpektuje hranice medzi osobným a profesionálnym životom. Pracovné postavenie voči klientovi nesmie byť v žiadnom prípade zneužitú vo vlastný prospech a neoprávnené výhody sexuálneho, politického, sociálneho alebo ekonomického charakteru. S užívateľmi služieb ani s ich blízkymi rodinnými príslušníkmi nenadväzuje partnerský alebo sexuálne orientovaný vzťah. Nezneužíva svoje postavenie na osobné obohatenie, ani na zvýhodňovanie svojich príbuzných a známych.

(6) Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce akceptuje a podporuje ukončenie poskytovania služieb klientom vtedy, ak si títo dokážu pomôcť sami, služby sociálnej práce nie sú viac potrebné alebo neslúžia ich záujmom. Preventívna podpora klientov sa v takýchto prípadoch môže uskutočňovať prostredníctvom katamnézy.

(7) Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce si je vedomý svojich odborných a profesionálnych obmedzení a hraníc vlastnej kompetencie. Informuje klienta o možnostiach využívania všetkých služieb sociálnej práce a iných foriem pomoci, a to nielen v inštitúcii, v ktorej vykonáva sociálnu prácu. Je povinný zabezpečiť kontinuitu služieb a pomoci klientovi v prípade, že sú naďalej potrebné, hoci on sám z nálezitých dôvodov končí s ich poskytovaním. Pokiaľ klientovi nie je schopný poskytnúť adekvátnu službu sociálnej práce, distribuuje ho svojmu kolegovi, inému pomáhajúcemu pracovníkovi alebo inštitúcii

2.2 Zodpovednosť voči sebe

(1) Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce má nielen právo ale aj povinnosť vykonať nevyhnutné kroky v profesionálnej a osobnej starostlivosti o seba, aby bol schopný poskytovať kvalitné služby klientom. Kroky v profesionálnej a osobnej starostlivosti o seba sú najmä:

- sebareflexia, vrátane poznávania svojich osobných a profesijných limitov a uznania hraníc odbornej spôsobilosti a kompetencie;
- sústavné vzdelávanie na udržiavanie, zdokonaľovanie a dopĺňanie vedomostí a profesijných zručností v sociálnej práci prostredníctvom samoštúdia, jednorazovej vzdelávacej aktivity, odbornej stáže, sociálno-psychologického výcviku, špecializovaného tréningu, odbornej publikačnej alebo lektorskej činnosti, účasti na odborných a vedeckých konferenciách a workshopoch, vedeckovýskumnej činnosti a podobne;
- pravidelná supervízia;
- kolegiálna konzultácia, vrátane konzultácie s odborníkmi z iných pomáhajúcich profesií;
- využívanie nástrojov psychohygieny.

(2) Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce pomáha ľuďom, ktorí sa nachádzajú v zložitej životnej situácii s ohľadom na vlastné zdroje, hranice a len do tej miery, aby nebolo ohrozené jeho vlastné zdravie.

(3) Zaobchádza zodpovedne s mocou v rámci poskytovania služieb sociálnej práce.

(4) Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce je zodpovedný za to, že jeho rozhodnutia budú eticky podložené.

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 Rč.- OS 06 /2017
--	---	--

2.3 Zodpovednosť voči pracovišku

- (1) Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce plní svoje povinnosti vyplývajúce zo záväzku k zamestnávateľovi zodpovedne, svedomito a čestne v súlade s pracovnou zmluvou alebo inou obdobnou zmluvou.
- (2) V zamestnávateľských organizáciách aktívne spolupôsobí pri vytváraní takých pracovných podmienok, ktoré umožnia:
  - poskytovanie kvalitných služieb sociálnej práce,
  - predchádzanie a odstránenie všetkých foriem diskriminácie a násilia na pracovišku,
  - uplatňovanie etických záväzkov vyplývajúcich z tohto kódexu.

2.4 Zodpovednosť voči kolegom

- (1) Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce rešpektuje vedomosti, spôsobilosti a praktické skúsenosti kolegov a ostatných odborných pracovníkov.
- (2) Pri odlišných pracovných postupoch berie ohľad na rozmanitosť a podporuje kolegiálnu diskusiu a dialóg.
- (3) Povinnosťou sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce je venovať sa klientom svojich kolegov s profesionálnym prístupom a citlivosťou.
- (4) Pri spoločnej zodpovednosti za klientov v rámci inštitúcie je predpokladom kolegiálnej spolupráce vzájomná dôvera a dohoda ohľadom spoločného postupu poskytovania služieb sociálnej práce.
- (5) Nevyjadruje sa znevažujúco a pejoratívne o svojich kolegoch pred klientmi a v rozhovoroch s nimi.
- (6) Pri podozrení z neprofesionálneho alebo eticky necitlivého správania svojho kolegu využije ako prvotný nástroj kolegiálne upozornenie. Pripomienky k práci kolegu vyjadruje na vhodnom mieste a primeraným spôsobom.
- (7) Činnosť sociálnej práce vykonáva interdisciplinárne v kooperácii s inými profesiami ako aj so všetkými osobami a inštitúciami, ktoré môžu napomôcť k optimálnemu sociálnemu fungovaniu klientov.
- (8) Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce iniciuje a zapája sa do diskusií týkajúcich sa etiky so svojimi kolegami a zamestnávateľmi.

2.5 Zodpovednosť voči profesii

- (1) Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce udržiava a vyzdvihuje etické hodnoty, odborné poznatky a poslanie profesie sociálna práca.
- (2) Snaží sa získavať a rozvíjať odborné poznatky a uplatňovať ich v profesionálnej praxi, a to najmä
  - prostredníctvom nových prístupov, metód a techník,
  - aktívnou participáciou na výskumoch,

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 RČ.- OS 06 /2017
--	---	--

- spoluprácou so školami sociálnej práce,
- aktívnou účasťou na odborných diskusiách, seminároch a konferenciách,
- konštruktívnou a zodpovednou kritikou nevhodnej praxe,
- publikačnou činnosťou,
- sústavným vzdelávaním.

(3) Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce neustále udržuje profesionálne vystupovanie na úrovni vysokého štandardu. Uvedomuje si, že jeho profesionálne správanie ovplyvňuje dôveryhodnosť a verejnú mienku o profesii. Vyhýba sa takému konaniu, ktoré by spôsobilo zlú reputáciu profesie.

(4) Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce napomáha snahe profesijného spoločenstva sprístupniť služby čo najširšej verejnosti.

(5) Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce má ochotne poskytovať odborné vedomosti a zručnosti študentom sociálnej práce počas výkonu ich odbornej praxe na pracovisku

2.6 Zodpovednosť voči spoločnosti

(1) Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce podporuje všeobecné blaho spoločnosti.

(2) Zasadzuje sa o zlepšenie sociálnych podmienok v spoločnosti, spravodlivejšie rozdelenie spoločenských zdrojov a zabezpečenie prístupu k týmto zdrojom všetkým, ktorí to potrebujú.

(3) Pôsobí na rozšírenie možností a príležitostí k zlepšeniu kvality života pre všetkých občanov, a to s osobitým zreteľom k znevýhodneným a marginalizovaným jedincom, skupinám a komunitám.

(4) Napomáha snahe profesionálneho spoločenstva sprístupniť služby sociálnej práce čo najširšej verejnosti.

3. Etické problémy a dilemy

(1) Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce vyžaduje uznanie toho, že je zodpovedný za svoje správanie a konanie k užívateľom služieb, ale aj k ľuďom, s ktorými pracuje, kolegom, zamestnávateľom, profesionálnej organizácii a zákonom, a že tieto zodpovednosti môžu byť vo vzájomnom konflikte.

(2) Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce sa vo svojej práci môže stretnúť s rôznymi etickými problémami a dilemami. Tieto vyvstávajú zo samotnej povahy sociálnej práce. Niektoré z problémových oblastí zahŕňajú:

- skutočnosť, že lojalita sociálnych pracovníkov sa často nachádza v strede konfliktu záujmov;
- skutočnosť, že úloha sociálnych pracovníkov je zároveň pomáhajúca aj kontrolujúca;
- konflikty medzi povinnosťou sociálnych pracovníkov chrániť záujem ľudí, s ktorými pracujú a požiadavky spoločnosti na efektívnosť a prospešnosť;
- skutočnosť, že zdroje v spoločnosti sú limitované.

(3) Je preto užitočné, aby sa sociálny pracovník a asistent sociálnej práce zoznamoval s dilemami svojej profesie, bol spôsobilý ich kriticky reflektovať a systematicky postupovať pri konfrontácii s nimi. Musí byť pripravený uviesť dôvody svojich eticky podložených rozhodnutí.

(4) V procese etického rozhodovania sociálny pracovník a asistent sociálnej práce využíva postupy a nástroje napomáhajúce pri riešení etických problémov a dilem, medzi ktoré patria analýza, konzultácia

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 Rč.- OS 06 /2017
--	---	--

a diskusia s kolegami, nadriadeným pracovníkom, supervízorom, ďalšími odborníkmi a komorou. Postupy v takýchto prípadoch dôsledne zaznamenáva a dokumentuje.

(5) Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce má právo v eticky problémových alebo dilematických situáciách požiadať o konzultáciu komoru, ktorá vydáva stanoviská k etickým otázkam výkonu sociálnej práce a poskytuje bezplatné poradenstvo v oblasti etiky sociálnej práce pre členov komory. V rámci komory je v tejto oblasti kompetentným orgánom profesijná rada komory. Jej súčasťou je etická komisia, ktorá vypracováva a predkladá stanoviská k etickým otázkam výkonu sociálnej práce z vlastného podnetu alebo z podnetu členov komory.

4. Záväznosť etického kódexu

(1) Sociálny pracovník a asistent sociálnej práce, ktorý je členom komory, je povinný vykonávať sociálnu prácu v súlade s etickým kódexom a podľa právnych predpisov platných v Slovenskej republike.

(2) Nakoľko je etický kódex jedným zo základných predpokladov profesionálneho výkonu sociálnej práce a dôveryhodnosti profesie v spoločnosti, jeho dodržiavanie je v najväčšom záujme všetkých sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce nezávisle od statusu člena komory.

(3) Poznanie, dodržiavanie a šírenie princípov etického kódexu sa odporúča aj u študentov sociálnej práce, najmä vzhľadom na výkon odbornej praxe.

(4) Komora má povinnosť prijímať podnety ohľadom podozrenia z porušenia pravidiel etického správania. Podnet môže podať ktokoľvek, vrátane užívateľov služieb, kolegov a zamestnávateľov.

(5) Orgánom komory kompetentným posudzovať podnety vo veci porušenia etického kódexu je disciplinárna komisia, ktorej činnosť a postavenie upravuje disciplinárny poriadok.

5. Záver

(1) V celom texte etického kódexu sa pod označením sociálny pracovník a asistent sociálnej práce chápu aj sociálne pracovníčky a asistentky sociálnej práce. Rešpektujúc, že v profesii sociálna práca pôsobí vo veľkej miere ženy, je uprednostnená zrozumiteľnejšia a jednoduchšia jazyková forma než alternatívne výrazy (sociálny pracovník/čka a asistent/ka sociálnej práce). Podobne je to aj pri označení klient. Nakoľko etická zodpovednosť je 9 osobnej povahy, v texte kódexu sa používa singulár (nie sociálni pracovníci a asistenti sociálnej práce).

(2) Termín služby sociálnej práce vyjadruje všetky druhy odborných činností, ktoré vykonáva sociálny pracovník alebo asistent sociálnej práce.

(3) Etický kódex používa pojmy klient a užívateľ služieb ako synonymá s vedomím, že v medzinárodnom terminologickom jazyku je uprednostňované označenie užívateľ služieb.

(4) V procese vzniku etického kódexu bolo prihládané k nasledujúcim dokumentom: - Zákon č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov, - medzinárodný etický kódex „Etika v sociálnej práci – vyhlásené princípy“ (IFSW / IASSW, 2004), - Etický kódex sociálnych pracovníkov Slovenskej republiky (1997), - Etický kodex sociálných pracovníkov České republiky (2006), - iné národné kódexy sociálnej práce.

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 Rč.- OS 06 /2017
--	---	--

(5) Profesijsná rada komory je zodpovedná za pravidelne vyhodnocovanie a revíziu etického kódexu, a to najmenej raz v priebehu troch rokov.

(6) Uvedomujúc si, že etický kódex nemôže nahradiť vlastnú, vnútorne motivovanú zodpovednosť sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce, predstavuje minimálne štandardy eticky zodpovedného konania pri výkone sociálnej práce a odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny.

Etický kódex bol schválený valným zhromaždením Slovenskej komory sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce 18. 9. 2015 a nadobúda účinnosť od 1. 10. 2015.

Poznámky

1 Uvedená definícia je globálnou definíciou sociálnej práce Medzinárodnej federácie sociálnych pracovníkov a Medzinárodnej asociácie škôl sociálnej práce schválenou v júli 2014 v Melbourne (IFSW / IASSW, 2014).

2 Dôležité sú najmä dokumenty Organizácie spojených národov: Všeobecná deklarácia ľudských práv (1948); Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach (1966); Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (1966); Medzinárodný dohovor o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie (1966); Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (1979); Dohovor proti mučeniu a inému krutému, neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu či trestaniu (1984); Dohovor o právach dieťaťa (1989); Medzinárodný dohovor o ochrane práv všetkých migrujúcich pracovníkov a členov ich rodín (2004); Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím (2006).

3 Na vyjadrenie obsahu anglického výrazu empowerment sa v texte používajú slovenské výrazy posilnenie a zmocnenie.

4 Zákon č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

5 Jedná sa o britský The Code of Ethics for Social Work (BASW, 2012), americký Code of Ethics of the National Association of Social Workers (NASW, 2008), nemecký Berufsethische Prinzipien des DBSH (DBSH, 1997), švajčiarsky The Code of Ethics for Social Work (AS, 2010) a rakúsky Ethische Standards – Berufspflichten für SozialarbeiterInnen (OBDS, 2004).

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 RČ.- OS 06 /2017
--	---	--

Príloha k zákonu č. 578/2004 Z. z.

ETICKÝ KÓDEX ZDRAVOTNÍCKEHO PRACOVNÍKA

Poslaním zdravotníckeho pracovníka je vykonávať zdravotnícke povolanie svedomito, statočne, s hlbokým ľudským vzťahom k človeku, v súlade s právnymi predpismi, s dostupnými poznatkami lekárskeho vied a biomedicínskymi vedami a s prihliadnutím na technické a vecné vybavenie zdravotníckeho zariadenia, v ktorom poskytuje zdravotnú starostlivosť.

Všeobecné povinnosti zdravotníckeho pracovníka

(1)

Stavovskou povinnosťou zdravotníckeho pracovníka je profesionálna starostlivosť o zdravie jednotlivca a spoločnosti v súlade so zásadami ľudskosti, v duchu úcty k ľudskému životu od jeho počiatku až do konca s rešpektovaním dôstojnosti ľudského jedinca.

(2)

Povinnosťou zdravotníckeho pracovníka je zachovávať život, chrániť, podporovať a obnovovať zdravie, predchádzať chorobám, mierniť utrpenie bez ohľadu na národnosť, rasu, vierovyznanie, sexuálnu orientáciu, politickú príslušnosť, spoločenské postavenie, morálnu či rozumovú úroveň a povesť pacienta.

(3)

Zdravotnícky pracovník pri výkone svojho povolania postupuje v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

(4)

Povinnosťou zdravotníckeho pracovníka je byť za všetkých okolností vo svojich profesionálnych rozhodnutiach nezávislý, zodpovedný a spoľahlivý.

(5)

Zdravotnícky pracovník pomáha pacientom uplatňovať právo slobodného výberu zdravotníckeho pracovníka.

Zdravotnícky pracovník a výkon jeho povolania

(1)

Zdravotnícky pracovník v rámci svojej odbornej spôsobilosti a kompetencie vykonáva preventívne výkony, diagnostické výkony, liečebné výkony spôsobom zodpovedajúcim súčasným poznatkom vedy.

(2)

Zdravotnícky pracovník plní svoje povinnosti aj v situáciách verejného ohrozenia a pri katastrofách prírodnej alebo inej povahy.

(3)

Od zdravotníckeho pracovníka nemožno vyžadovať taký výkon alebo spoluúčasť na ňom, ktorý odporuje jeho svedomiu okrem prípadov bezprostredného ohrozenia života alebo zdravia osôb. Ak zdravotnícky pracovník uplatní výhradu svedomia, je povinný o tejto skutočnosti informovať svojho zamestnávateľa a pri uplatnení výhrady svedomia pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti aj svojich pacientov.

(4)

Zdravotnícky pracovník nesmie predpisovať a podávať lieky, od ktorých vzniká závislosť, alebo také lieky, ktoré majú účinky dopingu, na iné ako liečebné účely.

(5)

Zdravotnícky pracovník u nevyliciteľne chorých a zomierajúcich zmierňuje bolesť, rešpektuje ľudskú dôstojnosť, prania pacienta v súlade s právnymi predpismi a zmierňuje utrpenie. Eutanázia a asistované suicidium sú neprípustné.

(6)

Zdravotnícky pracovník, ktorý vykonáva povolanie, je povinný dbať o svoj odborný rast a sústavne sa vzdelávať.

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 Rč.- OS 06 /2017
--	---	--

(7)

Zdravotnícky pracovník je povinný pri výkone povolania primerane chrániť zdravotnú dokumentáciu pred neoprávnenou zmenou, zničením alebo zneužitím.

(8)

Zdravotnícky pracovník nesmie sám alebo po dohovore s inými ordinovať neúčelné diagnostické, liečebné ani iné výkony.

(9)

Pri predpisovaní a odporúčaní liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín sa zdravotnícky pracovník nesmie riadiť komerčnými hľadiskami, ale výlučne poznatkami lekárskej vedy, profesionálnym úsudkom, svojím svedomím a potrebou pacienta.

(10)

Zdravotnícky pracovník sa môže zúčastňovať na prezentácii odborných zdravotníckych tém na verejnosti, v tlači, rozhlase a televízii a na diskusií k nim.

(11)

Zdravotnícky pracovník nemôže používať nedôstojné praktiky smerujúce k rozšíreniu počtu pacientov. Je zakázané takéto aktivity iniciovať prostredníctvom druhých osôb. Reklama a inzercia súkromnej praxe, zdravotníckych zariadení a používaných diagnostických a liečebných metód sú povolené. Reklama musí byť pravdivá, striedma, výsostne informujúca a nesmie mať znaky nekalej súťaže. Text reklamy a jej zverejnenie nesmú znížiť vážnosť povolania zdravotníckeho pracovníka.

(12)

Zdravotnícky pracovník si musí byť vedomý svojho postavenia, svojej úlohy v spoločnosti a svojho vplyvu na okolie.

Zdravotnícky pracovník a pacient

(1)

Zdravotnícky pracovník si vo vzťahu k pacientovi plní svoje profesionálne povinnosti.

(2)

Zdravotnícky pracovník sa k pacientovi správa korektne, s pochopením, s rešpektovaním intimity a trpezlivosťou a nezníži sa k hrubému alebo nemravnému konaniu. Zdravotnícky pracovník rešpektuje pacienta ako rovnocenného partnera so všetkými občianskymi právami i povinnosťami vrátane zodpovednosti za svoje zdravie.

(3)

Zdravotnícky pracovník nesmie pomáhať porušovaniu cti a dôstojnosti človeka alebo sa na ňom zúčastňovať. Každý zdravotnícky pracovník je povinný oznámiť príslušným orgánom podozrenie z hrubého alebo krutého zaobchádzania a týrania pacienta, a to najmä maloletej osoby a osoby zbavenej spôsobilosti na právne úkony.

(4)

Zdravotnícky pracovník je povinný v rozsahu svojich kompetencií zrozumiteľným spôsobom poučiť pacienta alebo jeho zákonného zástupcu o charaktere ochorenia, zamýšľaných diagnostických a liečebných postupoch vrátane rizík o uvažovanej prognóze a o ďalších dôležitých okolnostiach, ktoré môžu nastať v priebehu diagnostiky a liečby.

(5)

Zdravotnícky pracovník je povinný získať informovaný súhlas pacienta, jeho zákonného zástupcu alebo splnomocneného zástupcu pred poskytnutím nezvratného zdravotníckeho výkonu.

(6)

Zdravotnícky pracovník nijakým spôsobom nesmie zneužiť dôveru a závislosť pacienta. Všetky informácie získané pri výkone povolania sú dôverné počas života pacienta, ako aj po jeho smrti.

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 Rč.- OS 06 /2017
--	---	--

Vzťahy medzi zdravotníckymi pracovníkmi

(1)

Základom vzťahov medzi zdravotníckymi pracovníkmi je vzájomné uznávanie jednotlivých zdravotníckych profesií, čestné, slušné a spoločensky korektné správanie spolu s kritickou náročnosťou, rešpektovaním kompetencií a priznaním práva na odlišný názor.

(2)

Zdravotnícki pracovníci, ktorí súčasne alebo následne vyšetrujú, liečia alebo ošetrujú toho istého pacienta, vzájomne spolupracujú.

(3)

Zdravotnícki pracovníci sú povinní požiadať ďalšieho zdravotníckeho pracovníka o konzílium vždy, keď si to vyžadujú okolnosti a pacient s tým súhlasí. Majú právo navrhnúť osobu konzultanta. Závery konziliárneho vyšetrenia majú byť dokumentované písomne a je povinnosťou informovať o nich pacienta s osobitným dôrazom v prípadoch, keď sa názory zdravotníckych pracovníkov rôznia.

(4)

Zdravotnícki pracovníci nesmú poskytovať zdravotnú starostlivosť za prítomnosti osoby, ktorá nie je zdravotníckym pracovníkom. Výnimkou z uvedených zásad je osoba, ktorá zdravotníckemu pracovníkovi umožňuje poskytnúť prvú pomoc, alebo taká osoba, ktorá sa v zdravotníckom zariadení vzdeláva, a ďalšia osoba, s ktorej prítomnosťou pacient súhlasí.

(5)

Zdravotnícky pracovník nesmie podporovať činnosť nezdravotníckeho pracovníka vykonávajúceho činnosť, ktorú môže vykonávať len zdravotnícky pracovník.

Lekár, zubný lekár a ostatní pracovníci v zdravotníctve

(1)

Lekár a zubný lekár nesmú poskytovať zdravotnú starostlivosť za prítomnosti osoby, ktorá nie je lekárom alebo zubným lekárom a nepatrí k zdravotníckym pracovníkom. Výnimkou z uvedených zásad je osoba, ktorá lekárovi a zubnému lekárovi umožňuje poskytnúť prvú pomoc, alebo taká osoba, ktorá sa u lekára vzdeláva alebo pracuje, a ďalšia osoba, s ktorej prítomnosťou pacient súhlasí.

(2)

Zdravotnícky pracovník nesmie podporovať osoby vykonávajúce činnosť, ktorú môže vykonávať len zdravotnícky pracovník.

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 RČ.- OS 06 /2017
--	--------------------------------------	--

Príloha k zákonu č. 311/2002 Z. z.

ETICKÝ KÓDEX SESTRY

Etický kódex sestry (kódex) vyjadruje ciele a hodnoty ošetrovateľského povolania. To znamená, že ak sa niekto stane sestrou, berie na seba morálny záväzok, že bude dodržiavať hodnoty a plniť morálne povinnosti vyjadrené v kódexe. Predmetný kódex informuje sestry aj spoločnosť o profesionálnych očakávaniach a požiadavkách, ktoré zodpovedajú etickým normám ošetrovateľského povolania. Sestry tu majú tieto štyri základné zodpovednosti:

1. podporovať zdravie,
2. predchádzať chorobám,
3. obnovovať a udržiavať zdravie,
4. zmierňovať utrpenie.

Pri svojom rozhodovaní a poskytovaní ošetrovateľskej starostlivosti metódou ošetrovateľského procesu zvažujú sestry dôsledky pre:

- klienta-pacienta,
- rodinu a komunitu,
- všeobecné morálne princípy, z ktorých vyplývajú etické princípy ošetrovateľstva.

Medzi najzákladnejšie z nich sú implikované:

- a) úcta k človeku a rešpekt k ľudskému životu,
- b) autonómia -- sebaurčenie jednotlivca,
- c) konanie dobra,
- d) vyhýbanie sa spôsobu škody,
- e) zachovávanie mlčanlivosti,
- f) pravdivosť, spoľahlivosť a spravodlivosť v konaní voči ľuďom.

11 "prikázání pre sestru"

(1)

Sestra si váži ľudský život, ľudské práva a dôstojnosť každého jednotlivca ako jedinečnej ľudskej bytosti, akceptuje klienta -- pacienta v jeho zdravotnej situácii a poskytuje mu ošetrovateľskú starostlivosť bez ohľadu na pohlavie, etnickú skupinu, rasu, náboženstvo, kultúru, sexuálnu orientáciu, sociálne postavenie a politické presvedčenie.

(2)

Sestra ochraňuje právo klienta na súkromie tak, že uvážene chráni informácie dôverného charakteru (povinnosti mlčanlivosti môže byť zbavená, ak dá klient- pacient na to výslovný súhlas, alebo ak to zákon ustanovuje).

(3)

Sestra koná tak, aby ochránila klienta v prípadoch, keď je zdravotná starostlivosť a bezpečnosť klienta ohrozená nekompetentným, neetickým alebo nezákonným konaním niektorého člena zdravotníckeho tímu alebo inej osoby.

(4)

Sestra je povinná sústavne prehľbovať svoje teoretické vedomosti a praktické zručnosti, udržiavať si profesionálny výkon povolania v súlade s aktuálnymi vedeckými poznatkami v ošetrovateľstve a v ďalších vedeckých disciplínach súvisiacich s ošetrovateľstvom.

CSS Horný Turiec Banská 533/19, Turčianske Teplice 039 19	ORGANIZAČNÁ SMERNICA Etický kódex	Vydanie: 01 Revízia: 01 Výtlačok č. 01 RČ.- OS 06 /2017
--	---	--

(5)

Sestra je osobne zodpovedná za ošetrovateľské rozhodnutia a výkony, ktoré vykonáva samostatne alebo v spolupráci s lekárom.

(6)

Sestra je zodpovedná za profesionálnu kvalitu ošetrovateľskej starostlivosti (zúčastňuje sa na formulovaní, realizácii a hodnotení noriem -- štandardov ošetrovateľstva).

(7)

Sestra pri preberaní zodpovednosti za úlohy, ktorými bola poverená zdravotníckymi pracovníkmi, je oprávnená ich prijať len vtedy, ak si je istá, že je spôsobilá na ich výkon z hľadiska svojho

- vzdelania,
- vedomostí,
- schopností a
- rozsahu skúseností.

Rovnako musí postupovať pri delegovaní ošetrovateľských úkonov na iné osoby.

(8)

Sestra sa zúčastňuje na činnostiach, ktoré prispievajú k rozvoju teoretickej základne ošetrovateľstva, ako aj na aplikácii vedeckých poznatkov do ošetrovateľskej praxe.

(9)

Sestra sa podieľa na profesionálnom úsilí o dosiahnutie a udržanie takých pracovných podmienok, ktoré vyústia do vysokej kvality ošetrovateľskej starostlivosti.

(10)

Sestra sa podieľa na výchove verejnosti k zdravému spôsobu života, podpore a udržiavaní zdravia a na ochrane verejnosti pred nesprávnymi informáciami.

(11)

Sestra spolupracuje so zdravotníckymi pracovníkmi a s inými pracovníkmi v zdravotníctve, s orgánmi štátnej správy a orgánmi územnej samosprávy a s občianskou verejnosťou pri rozvoji a zjednocovaní úsilia spoločnosti o uspokojovanie zdravotných potrieb obyvateľstva.